

Volti e cammini d'Italia e Odisseo nel vento all'Istituto Culturale Centro-Europeo

Due mostre di Nicola Giuseppe Smerilli

Olasz arcok – olasz tájak és Odüsszeusz a szélben a Közép-Európai Kulturális Intézetben

Nicola Giuseppe Smerilli két kiállítása

Questa sera possiamo salutare un vero artista italiano, proprio qui, nella casa ungherese della cultura dell'Europa centrale. Salutiamo le sue creazioni multiformi, sensibili, eredi tarde delle opere del grande Rinascimento, che non si accontentano delle possibilità di un unico genere. Per questo artista il mondo è molto più complesso, non è possibile afferrarlo, comprenderlo e rappresentarlo con i soli strumenti della pittura. Si dà allora alla fotografia, si mette in viaggio. Come un vero artista, torna alla purezza della fonte. Al

volto umano. Ai volti solcati dalla vita, dal tempo. E percorre le strade che giorno dopo giorno percorrono le persone da lui raffigurate. Su queste immagini di ispirazione sociologica si affacciano le difficoltà e le bellezze della vita. Negli anni '80 e '90 lo possiamo vedere nell'Italia meridionale: Volti e Cammini, riprese istantanee di un grande cambiamento sociale e politico. Raramente si vedono

Igazi olasz művészt köszönhetünk ma este, itt, a közép-európai kultúra budapesti hajlékában. Sokoldalú, érzékeny alkotót, a nagy reneszánsz művészek kései leszármazottját, aki nem éri be egyetlen műfaj lehetőségeivel. Számára a világ sokkal összetettebb; azt megragadni, értelmezni, ábrázolni nem lehet csupán a festészet eszközeivel. Fényképezésre adja a fejét. Útra kel. Mint annyi igazi művész, ő is viszsztatér a tiszta forráshoz. Az emberi archoz. A kor, az élet barázdálta arcokhoz. És bejárja azokat az utakat,

amelyeket nap mint nap bejárnak az általa ábrázolt emberek. Az élet nehézségei és szépségei tárulkoznak fel ezeken a szociográfiai ihletésű képeken. A nyolcvanas-kilencvenes évek Dél-Olaszországát láthatjuk. Egy nagy társadalmi és politikai átalakulás pillanatfelvételeit. Volti e Cammini (Arcok és Utak). Ennél sűrűbb képeket ritkán lehet látni Olaszországról, a Mezzogiornóról. De

immagini più dense dell'Italia, del Mezzogiorno. Così come di un ulivo. Non è un caso che venti anni fa Smerilli dedicò tutto il materiale di una mostra all'ulivo. I percorsi personali dell'opera Valti e Cammini lo hanno portato inevitabilmente in Ungheria, ai paesaggi ungheresi. Ha realizzato una serie meravigliosa di Balatonfüred che gli abitanti di Arpino, paese natale di Cicerone, hanno inaugurato nella propria città, mentre quella su Arpino è stata allestita per la prima volta per gli abitanti di Balatonfüred. Era legittimo che le due città, legate dalla cultura europea, si incontrassero. Naturalmente la legge non porta a nulla se non c'è qualcuno che la mette in pratica. Ma c'era e c'è, si chiama Arnaldo Dante Marianacci. Poeta, scrittore, creativo ambasciatore della cultura, direttore dell'Istituto Italiano di Cultura di Budapest. È stato lui a intessere i fili dell'amicizia fra le due città fino alla nascita del gemellaggio. E a portare a Füred le commoventi fotografie dell'Italia meridionale insieme al loro autore. Nella cittadina sulle sponde del Balaton in una sola volta sono giunti con il vento due Odisseo italiani. Con i suoi ultimi scatti il Maestro si è

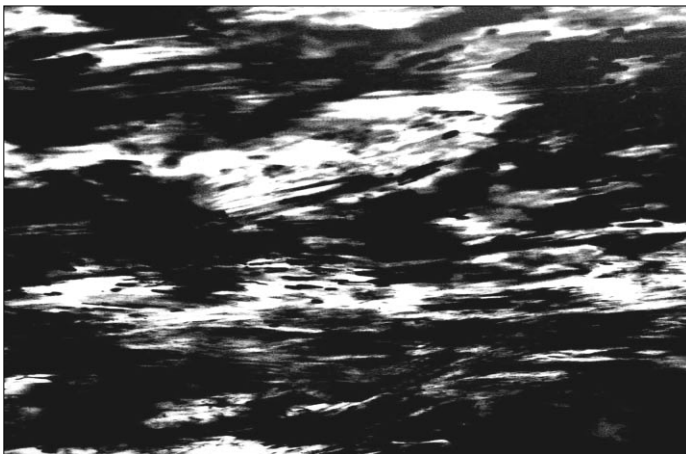

akár csak egy olajfáról is. Nem véletlen, hogy Smerilli vagy húsz évvel ezelőtt egész tárlatnyi anyagot szentelt az ulivo-nak, az olajfának.

A Valti e Cammini művésznének személyes útjai szinte elkerülhetetlenül vezették őt Magyarországra, magyar tájakra. Gyönyörű sorozatot készített Balatonfüredről, amit az arpinóiak avattak fel saját városukban, Ciceró szülővárosában, az Arpinóról készült sorozatnak meg először a fürediek örültek. Arpino és Balatonfüred az európai kultúra két elkötelezett városa, törvényszerű volt, hogy egymásra találjanak. Persze a törvény mit sem ér, ha nincs, aki végrehajtsa. De volt, de van, úgy hívják, hogy Arnaldo Dante Marianacci. Költő, író, alkotói kultúrdiplomata, a budapesti Olasz Kulturális Intézet igazgatója. Ő szötte-fonta a két város barátságának szálait, egészen a testvérvárosi kapcsolat létrejöttéig. És elhozta Füredre a megrendítő dél-olaszországi fényképeket, és elhozta a szer-

zőt is. A Balaton-parti városkába egyszerre két olasz Odüsszeusz érkezett a szélben.

Legújabb képeivel a Mester már nemcsak a valóság megragadására vállalkozott, hanem barátja versei („Odüsszeusz a szélben”) alapmotívumának felkutatására a természetben. Ahogy József Attilát, őt sem „a költészet maga” érdekelte, és versenyre sem akart kelni a poézissel. Illusztrációkat sem akart készíteni. Csak éppen feltárni, megmutatni a vers hangulatának természeti megfelelőjét. A csendről csendre (Di silenzio in silenzio) víziójában a madarakat. „Az olajfák árnyékában (All'ombra degli ulivi)” című vers olvastán az olajfaliget fényeit.

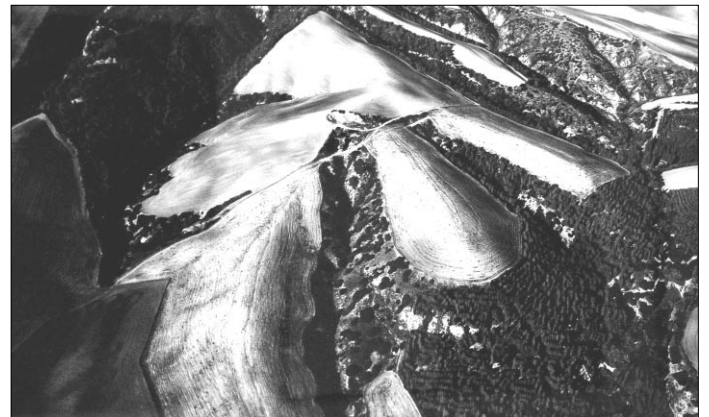

preoccupato non solo di afferrare la realtà, ma di ricercare nella natura il motivo di base delle poesie dell'amico (*Odisseo nel vento*). Come Attila József, neanche a lui interessa la “poesia in sé” e con la poesia non ha voluto competere. Non ha voluto neanche farne delle illustrazioni, ma solamente rivelare, mostrare l'equivalente in natura dell'atmosfera della poesia. Così gli uccelli nella visione *Di silenzio in silenzio*, o le luci dell'uliveto nella lettura di *All'ombra degli ulivi*.

Le fotografie di Nicola Smerilli immortalano il medesimo istante che il poeta Arnaldo Dante Marianacci ha catturato nei suoi versi. E cioè, quando «...la luce invadeva ogni minuto luogo dell'anima».

Sono istanti benedetti questi, lasciamo che entrino in noi.

Béla Szomráky

A fotográfus Nicola Smerilli képei ugyanazt a pillanatot ragadják meg, amit a költő Arnaldo Dante Marianacci versei. Azt, amikor a „fény beragyogja a lélek minden apró szegletét” (... la luce invadeva ogni minuto luogo dell'anima.). Áldott pillanatok ezek, engedjük őket magunkba!

Szomráky Béla

At the Central European Cultural Institute, Béla Szomráky, literary translator, opened the exhibition of photographs by Nicola Giuseppe Smerilli, entitled *Nápolytól délre és képek Arnaldo Dante Marianacci verseire* (South of Naples and Photographs Inspired by the Poems of Arnaldo Dante Marianacci). Smerilli previously portrayed the life of Balatonfüred and Arpino in his photographs. His work was exhibited in the two towns, which have since been twinned.